

NVDA

Nederlandse Vereniging van Diëtisten werkzaam vanuit de Antroposofie

Studiegids

Opleiding tot Diëtist
werkend vanuit Antroposofische inzichten
2016

www.antroposofischedietisten.nl

Inhoudsopgave

I.	Voorwoord	3
II.	Inleiding	4
III.	Organisatie, verantwoordelijkheden	4
IV.	Het certificaat	5
V.	Competentiegebieden	5
VI.	Overzicht van het opleidingstraject	8
VII.	Studiebelasting	9
VIII.	Voorwaarden voor voldoende resultaat	10
	Voorwaarden voor herkansing	10
IX.	Nadere informatie, kosten en aanmelding	11
X.	Namen en contactgegevens	11
XI.	Aanmeldingsformulier	12

I. Voorwoord.

Al langer werd binnen de huidige NVDA de noodzaak gevoeld tot het vormgeven van een eigen opleiding als basis voor het uitoefenen van het beroep 'Diëtist werkend vanuit Antroposofische inzichten'.

In het 'verre' verleden namen leden deel aan de scholingscursussen 'Voeding en diëtetiek vanuit de Anthroposofie' georganiseerd door studiecentrum Kraaybeekkerhof (1989, 1991, 1992)

Vanaf het moment dat de NVDA is opgericht in 1991 werden meerdere studiedagen per jaar en later ook 2 daagse oriëntatiecursussen en themamiddagen georganiseerd. Zo konden (ook nieuwe) leden zich gaan scholen. Dit werd nog niet als voldoende ervaren. Er moest dan ook veel 'buiten de deur' gehaald worden.

In 1999 is een poging gedaan in een samenwerking van Voedingsinstituut Dúnamis met het Centrum Natuurgeneeskunde en Educatie en Instituut Kraaybeekkerhof (Machteld Huber, Lize Baarspul, Henny de Lint en Michiel Rietveld) om een 2 jarige opleiding 'Natuurgeneeskundige en Antroposofische Diëtetiek' tot stand te brengen. Het is niet van de grond gekomen.

Aan het tot stand komen van de nu voorliggende nieuwe opleiding 'Diëtist werkend vanuit antroposofische inzichten' waarvan deze studiegids laat zien wat de opleidingscommissie voor ogen staat, is een periode van drie jaar broeden, vergaderen, en schrijven voorafgegaan. De commissie is gedurende deze tijd veranderd van samenstelling en heeft ook externe begeleiding gekregen.

Het proces is begonnen in 2013 door Djoeka Snijder, Rya Ypma en Annemarije de Jong. De beide laatste moesten helaas door omstandigheden afhaken. Gelukkig waren Judy van den Berg en Carine de Nijs bereid om mee te gaan denken en vormgeven. Externe begeleiding kwam daarna van Dick Keijzer van de Academie Antroposofische Gezondheidszorg waarvoor wij hem en de Academie zeer dankbaar zijn. Veel steun hebben we ook ondervonden van de bestaande antroposofische opleidingen die hun ervaringen en materiaal wilden delen.

En nu is de nieuwe opleiding 'Diëtist werkend vanuit Antroposofische inzichten' vorm gegeven. Enkele leden van de NVDA hebben een deel van deze opleiding al gedaan door het volgen van de Interdisciplinaire Basismodule van de Academie Antroposofische Gezondheidszorg, waarmee zij het eerste jaar doorlopen hebben.

Wij hopen dat veel collega's zullen volgen en komen tot een stevig fundament in zichzelf om het mooie beroep van 'Diëtist werkend vanuit Antroposofische inzichten' uit te oefenen.

Namens de opleidingscommissie,
Djoeka Snijder

April 2016

II. Inleiding.

De grondslag voor de opleiding tot gecertificeerd 'Diëtist werkend vanuit Antroposofische inzichten' is het '**Beroepsprofiel Antroposofisch Diëtist**' (2011) Hierin is verwoord het mensbeeld van waaruit gewerkt wordt en omschreven is de visie op voeding, vertering, gezondheid, ziekte en voedingstherapie.

In deze studiegids is te lezen uit welke onderdelen de opleiding is opgebouwd en zijn de competentiegebieden beschreven. Ook zijn er praktische zaken te vinden als uitleg over aanmelding, studiebelasting, organisatie van de opleiding, namen en adressen van commissieleden.

Aan de deelnemers van het vervolg van de opleiding na de Basismodule (zie VI) zal een opleidingsmap verstrekt worden, waarin staan de te behalen competenties, opdrachten en casussen. Ook bevat deze een reader, een literatuurlijst en de wijze van toetsing.

Deze studiegids is zo zorgvuldig mogelijk samengesteld, hieraan kunnen echter geen rechten worden ontleend. Bij eventuele onduidelijkheden of onjuistheden geeft de opleidingscommissie uitsluitel.

De studiegids kan in het verloop van de opleiding wijzigingen ondergaan. Controleer of je de laatste versie hebt. Zie hiervoor www.antroposofischedietisten.nl

De opleidingscommissie ziet op- en aanmerkingen ter verbetering graag tegemoet. Zie voor contactgegevens hoofdstuk X.

III. Organisatie.

Verantwoordelijkheden:

Voor het organiseren van en inhoud geven aan de opleiding is door het bestuur van de NVDA het mandaat gegeven aan de Opleidingscommissie. Het bestuur van de NVDA blijft eindverantwoordelijk voor het opleidingsbeleid van de vereniging.

De accreditatiecommissie van de NVDA bepaalt of cursussen, nascholingen en dergelijke die aangeboden worden buiten directe verantwoordelijkheid van de Opleidingscommissie geaccrediteerd worden als scholing binnen de opleiding of als nascholing.

Voor alle details die de Interdisciplinaire Basismodule betreffen wordt verwezen naar de documentatie die hierover uitgegeven wordt door de Academie Antroposofische Gezondheidszorg. Zie www.academieag.nl

De NVDA is betrokken bij de (na)scholingsdagen van de AAG middels deelname aan de programmacommissie van de AAG.

De namen en contactgegevens van de leden van Opleidingscommissie staan vermeld onder hoofdstuk X.

IV. Het certificaat 'Diëtist werkend vanuit Antroposofische Inzichten'

Voor het verkrijgen van het certificaat 'Diëtist werkend vanuit Antroposofische Inzichten' zijn de registratie-eisen beschreven in het 'Werkplan Registratie NVDA' (herzien 2012) Zie hiervoor [www.antroposofischedietisten.nl /werkplan registratie](http://www.antroposofischedietisten.nl/werkplan_registratie). De opleiding zoals in deze studiegids beschreven is onderdeel van de certificaat. Bij afwijking van de regels voor certificering beslist de registratiecommissie van de NVDA.

Na het verkrijgen van het certificaat volgt inschrijving in het registratieregister van de NVDA.

Voor het behoud van het certificaat moet elke vijf jaar herregistratie worden aangevraagd. Voorwaarden voor herregistratie zijn beschreven in genoemd werkplan.

V. Competentiegebieden.

Hieronder zijn beschreven competentiegebieden van de 'Diëtist werkzaam vanuit de Antroposofie'. In de opleidingsmap zijn deze uitgewerkt tot competenties, die zijn omschreven naar kennis, inzicht, vaardigheden en zijn de te verwerven vermogens benoemd.

Als basis voor de competentiegebieden is uitgegaan van het beroepsprofiel van de Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD) en het competentieprofiel voor de Opleidingen Voeding en Diëtetiek. Beschreven wordt hoe de Antroposofisch diëtist hierin staat, waarbij het 'Beroepsprofiel Antroposofisch Diëtist'. (2011) het uitgangspunt is.

Het vakinhoudelijk handelen bestaat in het algemeen uit de stappen 1 t/m 5.

1. Het stellen van de diëtistische diagnose.

- a. Uitgangspunt is een natuurwetenschappelijke diagnose op basis van anamnese, evt. aanvullend onderzoek en analyse en interpretatie van gegevens die de diëtist verkrijgt van cliënt, arts en laboratorium.
- b. Daarnaast biedt de antroposofie een verruiming van kennis en inzichten in gezondheid en ziekte, mensbeeld, biografische inzichten en levensfaseproblematiek, temperamenten en constitutietypen, vertering en stofwisseling, ritmen, de werking van de zintuigen, kwalitatieve voedingsinzichten, kennis van voedselproductie en -verwerking.
Na een uitvoerige anamnese en door een ontwikkeld denken en waarnemen

komend tot begripsvorming, bouwt de diëtist een beeld op van de cliënt en diens situatie, dat inzicht geeft in de diens problematiek.

- c. De diëtist bespreekt, indien van toepassing en na toestemming van de cliënt, in een interdisciplinaire patiëntenbespreking haar visie. Dit overleg kan de vorm hebben van een beeldvormende bespreking zoals ontwikkeld is binnen de antroposofie.

2. Opstellen van een behandelplan inclusief voedings-, dieetadvies.

De diëtist komt op grond van door haar gemaakte keuzes tot een behandel- en begeleidingsplan waarin begrepen een voedings-, dieetadvies. Het opstellen hiervan berust mede op kennis van antroposofische inzichten betreffende menskunde, voeding, landbouw en inzichten verkregen door eigen ontwikkelde kernvermogens (1) Het behandelplan gaat uit van de hulpvraag van de patiënt, werkend aan, versterkend van en ondersteunend het zelfgenezend vermogen en de verterings- en levenskrachten. Daarbij wordt rekening gehouden met diens levensopvatting en praktische mogelijkheden om zodoende te komen tot een therapeutische aanpak die bijdraagt aan de gezondheid (2) van de patiënt. De diëtist bespreekt dit met de patiënt om tot onderlinge afstemming te komen.

(1) voor uitleg omtrent kernvermogens zie de opleidingsmap.

(2) zie definitie M. Huber in 'Towards a new, dynamic concept of Health'

'Gezondheid is het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de lichamelijke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven'.

3. Uitvoeren van het begeleidings-, behandelplan.

De begeleiding is mede gericht op het leren waarnemen door de patiënt van de eigen bron van krachten die kunnen bijdragen aan de gezondheid zoals verandering in voedingsgewoonten en leefstijl. In het ondersteunen van zelfmanagement maakt de diëtist gebruik van inzichten uit de antroposofische menskunde en pedagogiek. Begeleiding begint met het geven van ruimte voor en het tonen van respect en erkenning van de wereldbeschouwelijke inzichten en het mogelijk geestelijk, spiritueel leven van de patiënt.

4. Rapportage/evaluatie

In tussentijdse en de afsluitende evaluatie wordt de effectiviteit van de behandeling ook gerelateerd aan antroposofisch menskundige inzichten.

Indien gewenst wordt collegiaal overleg gevoerd. Ter ondersteuning van de cliënt kan een aanvullende (antroposofische) therapie ter sprake worden gebracht (bijv. euritmitherapie, kunstzinnige therapie (beeldend, muziek, spraak/drama), uitwendige therapie, ritmische massage, psychotherapie, biografische gesprekken).

Indien er een evaluatie/rapportage plaatsvindt aan een collega of andere hulpverlener draagt de diëtist zorg voor een duidelijk beeld van het eigen vakinhoudelijk handelen.

5. Zorgdossier.

Waar relevant wordt in het zorgdossier de specifieke antroposofische benadering verwoord in taal die past bij de functie van het zorgdossier.

6. Protocol/richtlijnen.

De diëtist werkt aan de ontwikkeling van het beroep door mee te werken aan het maken van practice -based richtlijnen waarin de antroposofische inzichten neergelegd worden. Zij kan dit doen op basis van eigen verder ontwikkelde inzichten, literatuuronderzoek en door studie en uitwisseling met vakgenoten.

7. Kwaliteitsplan/voedingsbeleidsplan.

De diëtist kan in het kader van een kwaliteitsplan en / of voedingsbeleidsplan inzichten ontleen aan de antroposofische diëtetiek en in begrijpelijke taal verwoorden en is in staat de benodigde kwaliteits- en beleidsdoelen te beschrijven.

8. Voorlichtingsplan.

In een voorlichtingsplan gericht op voeding / leefstijl baseert de diëtist zich op antroposofische inzichten, stemt de voorlichting af op kenmerken en mogelijkheden van de doelgroep en verwoordt de boodschap in begrijpelijke taal.

9. Onderzoek.

De diëtist houdt in de opzet en uitvoering van eigen verslaglegging rekening met de eisen waaraan voldaan moet worden om bruikbaar te zijn voor onderzoek. Dit geldt in het bijzonder voor die aspecten die behoren tot de complementaire antroposofische benadering. De diëtist handelt hier vanuit het besef dat onderzoek kan bijdragen aan de verdere ontwikkeling en optimalisering van de antroposofische beroepsuitoefening.

Indien de diëtist participeert in voeding gerelateerd onderzoek draagt zij er mede zorg voor dat rekening wordt gehouden met en inzicht wordt geboden in de complementaire antroposofische benadering. Zij zorgt voor begrijpelijke taal, kan verwijzen naar begrippen en methoden die geschikt zijn voor genoemd onderzoek.

VI. Overzicht van het opleidingstraject.

De leerstof is onderverdeeld in verschillende categorieën. Er is gestreefd naar een zo evenwichtig mogelijke opbouw van het programma, dat weliswaar nooit volledig kan zijn, maar waarmee de cursist na voltooiing voldoende basis moet hebben gekregen om op verantwoorde wijze antroposofische diëtetiek in de praktijk te gaan toepassen.

De opleiding tot geregistreerd antroposofisch diëtist 2016 bestaat uit:

- De interdisciplinaire basismodule (BM) die jaarlijks georganiseerd wordt door de Academie Antroposofische Gezondheidszorg (AAG) met een duur van 1 jaar verdeeld in 10 maandelijkse blokken. Hierin staat menskunde centraal. Voor het rooster zie [www.academieag.nl/aanbod/interdisciplinaire basismodule](http://www.academieag.nl/aanbod/interdisciplinaire-basismodule).
Toetsing vindt plaats door de modulecoördinatoren van de AAG.
De NVDA is hierbij betrokken middels deelname aan de opleidingscommissie BM.
- Een vervolg, waarbij competenties verworven kunnen worden op het gebied van antroposofische inzichten betreffende voeding, landbouw, scheikunde, natuurvoeding en de praktijk van voedselbereiding.(3)
Toetsing vindt plaats door de opleidingscommissie van de NVDA
De opleidingscommissie heeft voor dit opleidingsdeel regelmatig overleg met de Kraaybeekkerhof Academie en contact met de Groene Kookacademie.
- Kennis en inzicht m.b.t. ziektebeelden waarbij verplichte en keuze onderwerpen aan de orde zullen zijn. Deze worden in casusvorm aangeboden. De cursist werkt zelfstandig 3 casussen uit en ontwerpt zelf een vierde die vervolgens gepresenteerd wordt op een van de studiedagen van de NVDA.
Toetsing vindt plaats door de opleidingscommissie van de NVDA.
- Ook zijn optioneel scholingsdagen te volgen zoals aangeboden worden door de AAG. Of deze onder scholing vallen of tot nascholing behoren wordt beoordeeld door de accreditatiecommissie van de NVDA. Gevraagd wordt een verslag (max. 1 A4) te maken wat aan het portfolio kan worden toegevoegd.
- Verdieping en versterking van de eigen beroepshouding middels innerlijke scholing zien wij als noodzakelijk. De basis hiervoor wordt gelegd in de BM. Mogelijkheden daarna zijn de zgn. meditatiewerkplaatsen zoals georganiseerd door de AAG in samenwerking met de Medische Sectie van de Antroposofische Vereniging. Zie hiervoor www.academieag.nl
Andere mogelijkheden zijn meditatiebijeenkomsten van Mieke Mosmuller. Zie hiervoor www.occident.nl/lezingen
De hierdoor ontwikkelde kernvermogens zijn beschreven in de opleidingsmap. Deelname aan deze bijeenkomsten geschiedt op vrijwillige basis. Een vervangende opdracht behoort tot de mogelijkheden zoals het bestuderen van één van de basiswerken van Rudolf Steiner: 'Theosofie' en voor de kentheoretische oefening 'Waarnemen en Denken' of 'Filosofie van de Vrijheid'.

En ter oriëntatie in het mediteren: 'Waarom zou ik mediteren' en 'Meditatie' van Mieke Mosmuller.

Een gesprek met de opleidingscommissie zal daarna volgen.

De cursist werkt gedurende de opleiding met een ontwikkelingsportfolio om inzicht te krijgen in eigen kennis, vermogens en vaardigheden door systematisch terug te blikken op alle leeractiviteiten.

(3) Voor 2015 – 2016 biedt de opleidingscommissie deelname aan en heeft afspraken gemaakt met de studietoördinator van BVL (Barstens Vol Leven), een 1 jarige opleiding die valt onder Kraaybeekhof Academie.

Zie [www.kraaybeekhof.nl/academie/opleidingen /Barstensvol Leven](http://www.kraaybeekhof.nl/academie/opleidingen/Barstensvol%20Leven).

De opleidingscommissie heeft uit het programma 5 verplichte dagen geselecteerd, toegespitst op de te behalen competenties, de cursist kiest zelf 3 dagen uit het aangeboden programma.

Vrijstelling.

De kandidaat kan optioneel deelnemen/ deelgenomen hebben aan: nascholingsdagen van de AAG, het herfstcongres, de medische sectieconferentie, lessen van de Groene Kookacademie, studiedagen van de NVDA, lessen van Johannes Kingma, studiebijeenkomsten van therapeutica, een stage bij een gecertificeerde collega.

Indien een kandidaat meent hierdoor voor vrijstellingen in aanmerking te komen met betrekking tot onderdelen van het boven beschreven traject, kan beoordeling door de opleidingscommissie middels een gesprek plaats vinden. Aangetoond moet worden welke competenties behaald zijn middels een opgebouwd portfolio en dat voldaan is aan de gestelde voorwaarden.

VII. Studielast.

De totale **opleidingsduur** omvat 2 jaar en 6 maanden en moet binnen 5 jaar afgerond zijn. De **studielast** bedraagt per onderdeel:

- Basismodule: 20 lesdagen = 20 x 7 uur = 140 uur. Daarnaast 8 uur zelfstudie per week x 40 = 320 uur. Totaal 460 uur
- BVL: 8 dagen = 44 lessen. Daarnaast 4 uur zelfstudie per week x 40 weken = 160 uur. Totaal 204 uur.
- Per casus wordt gerekend op 40 uur studielast. Er worden 3 casussen aangeboden en de cursist ontwerpt zelf een 4^e casus met uitwerking. Totaal 160 uur
- Innerlijke scholing: minimaal 20 uur Totaal 20 uur

Totale studielast: 844 uur

VIII. Voorwaarden voor voldoende resultaat.

- Gedurende de BM zijn er een aantal toetsingsmomenten. Zie hiervoor informatie BM.
- De regels voor aanwezigheid tijdens de Basismodule is neergelegd in de studiegids BM. Voor zowel de BM als BVL geldt een aanwezigheidsplicht en een actief deelnemende leerhouding.
Bij meer dan 10% afwezigheid zal de Opleidingscommissie een leerinhoud formuleren waaruit een opdracht voortvloeit. De cursist moet binnen zes weken na het krijgen van de opdracht hieraan op voldoende wijze hebben voldaan. Is dit niet het geval dan is de cursist voor dat jaar gezakt en zal het betreffende jaar opnieuw moeten doen waarvoor opnieuw cursusgeld verschuldigd is.
- Alle studieopdrachten moeten zijn gemaakt, op tijd zijn ingeleverd, verwerkt zijn in een portfolio en voldoende beoordeeld.
- De beoordeling van de basismodule ligt in handen van de betreffende studiecoördinatoren. In de opleidingscommissie van de basismodule participeert de opleidingscommissie van de NVDA waardoor deze nauw betrokken is bij de gang van zaken in de basismodule.
De beoordeling van BVL en de casussen ligt bij de opleidingscommissie van de NVDA evenals de opgebouwde portfolio.
- De opleiding wordt afgerond met een eindgesprek met de opleidingscommissie, die ook het diploma uitreikt, waarna de cursist het certificaat kan aanvragen bij de certificatencommissie van de NVDA.

Voorwaarden voor herkansing.

- Gedurende de BM krijgt de cursist voldoende mogelijkheden en ondersteuning om tot een voldoende resultaat te komen. Lukt dit desondanks niet dan kunnen in een gesprek met de Opleidingscommissie van de NVDA de individuele problemen en mogelijkheden besproken worden.
- Bij een onvoldoende beoordeling van BVL krijgt de cursist de mogelijkheid middels (een) aanvullende opdracht(en) tot een voldoende resultaat te komen.
- Indien een casus onvoldoende wordt beoordeeld, krijgt de cursist nog één herkansing om, binnen een in overleg gestelde termijn en zonder extra kosten opnieuw een casus in te leveren. Volgende herkansingen zijn uitsluitend mogelijk na toestemming van de Opleidingscommissie.

IX. Nadere informatie, kosten en aanmelding.

De opleiding is alleen **toegankelijk** voor afgestudeerde diëtisten (HBO).

De opleiding wordt tegen kostprijs aangeboden. De **kosten** bedragen (naar prijzen van dit moment) € 2900,- voor de basismodule. Dit bedrag wordt rechtstreeks betaald aan de AAG.

Voor het vervolg is de cursist € 2800,- verschuldigd.* Daarin zijn begrepen 8 lesdagen bij Barstensvol Leven, begeleiding door een tutor gedurende de fase van het maken van de casussen, de werkzaamheden van de opleidingscommissie zoals gesprekken, beoordeling van verslagen, coördinatiekosten; lesmateriaal, examengelden en administratiekosten.

De kosten van innerlijke scholing vallen hier niet onder.

Dit bedrag wordt overgemaakt op rek.nr. NL37Trio 0198 37 20 35 van de NVDA.

*Het bedrag is lager als er sprake is van vrijstellingen door elders verworven competenties.

Aanmelding voor de basismodule verloopt via de Academie Antroposofische Gezondheidszorg. Zie hiervoor de website van de AAG. Bij het aannamegesprek zal het diploma 'Diëtist' getoond moeten worden.

Aanmelding voor het vervolg van de opleiding geschiedt door het insturen van het aanmeldingsformulier (zie XI), waarna een gesprek volgt.

Inlichtingen verstrekt Djoeke Snijder (zie hoofdstuk X: namen en contactgegevens).

X. Namen en contactgegevens.

Opleidingscommissie:

Djoeke Snijder (voorzitter en contactpersoon)

E-mail: d.s.snijder@hotmail.com

Tel. 0575 - 563289

Judy van den Berg

Carine de Nijs

Secretariaat NVDA, tevens contactadres NVDA bestuur:

Judy van den Berg

E-mail: jvandenbergh.eri@ziggo.nl

Tel. 071 – 5765882

XI. Aanmeldingsformulier voor het vervolg van de opleiding 'Diëtist werkend vanuit Antroposofische Inzichten'.

Ondergetekende:

Naam:
Adres:
Postcode en Plaats:
Telefoonnummer privé mobiel
E-mail:
Geboortedatum:
Afgestudeerd aan Hogeschool
Jaar van afstuderen:
Inschrijvingsnummer Kwaliteitsregister:

Verklaart de Interdisciplinaire Basismodule Antroposofische Gezondheidszorg met succes te hebben doorlopen en meldt zich hiermee aan voor het vervolg van de opleiding tot gecertificeerd 'Diëtist werkend vanuit Antroposofische Inzichten'.

De kosten bedragen € 2800,-

Toelating volgt na een gesprek met een lid van de Opleidingscommissie. Bij dit gesprek moet het diploma 'Diëtist' getoond worden.

Na toelating dient vóór 1 september 2016 het volledige cursusbedrag te zijn overgemaakt op rek.nr. NL 37 Trio 0198 37 20 35 t.n.v. NVDA, o.v.v. Vervolg opleiding 2016, tenzij met de penningmeester van de NVDA anders is overeengekomen. Inschrijving is pas definitief na ontvangst van het inschrijvingsformulier en overmaken van het cursusgeld.

Ondergetekende verklaard kennis te hebben genomen van de Studiegids versie juni 2016.

Plaats en Datum:

Handtekening:

Dit formulier kunt u opsturen naar: Opleidingscommissie NVDA
t.a.v. Djoeke Snijder
Knoevenoordstraat 33
6971 LG Brummen